

ניתן למצוא באתר המפמ"ר שיעורים נוספים בנושאים מגוונים

הרב אלימלך בר שאול, "מצווה ולב", עמ' 47-49

פנימיות – החיים והמעשים מלמדים אותנו, שישנם אנשי פנים ואנשי חוץ. וסימנים מבהקים לשני טפוסים יסוד אלה. **איש החוץ** – הוא זה שכל או רבו מפנה כלפי עולם חוץ. פתוח ומפלט (=פתוח משני צדדיו) לרשות הרבים. כל דבר גדול וקטן, שהם מתרחשים בסביבתו או בקצה האפק ומעבר לו, מותחים את סקרנותו עד הגבול האחרון, והוא מוצא בהם ענין רב, "עולמות" מלאים, ויותר מזה: את עולמו הוא כלו. **ורק "פנה" אחת אינה מעניינת אותו כל עקר: פנת נפשו הוא. הוא תמיד הומה וממהמה ורועש וגועש אצל הכל** – ואינו מצוי אצל עצמו. על כתבת נפשו לא נראהו ולא נמצאהו. עם כל העולם המודמן לו הוא נפגש ומשתעשע, ועם עצמו אינו נפגש עדן ועדנים. השתיה במחצת נפשו מטילה עליו שעמום, והוא בורח הימנו בכל כחו ורצונו. איש זה ודאי שהוא רחוק לפי מצבו ממפנה של תשובה – מפני שהוא רחוק מנפשו. ואין התשובה מצויה אלא במי שמצוי אצל נפשו. ואפלו הוא בן תורה, אפשר שהוא מאלה שעליהם נאמר: "ולב כסילים לא כן" – אלו בני אדם שתורתן מבחוץ ואינה מבפנים (לקוטי מדרשים, בית המדרש, חדר חמישי, 162) ולכן אין בו "לחלוחית של תורה" (שם). תורתו יבשה משום שנפשו יבשה. תורתו לא נספגה בנפשו, ונפשו לא טבלה בתורתו. על מפתן הנפש נשארה ולא נכנסה פנימה.

ברם איש הפנים הוא טפוס שונה לחלוטין. הוא, עקרו בפנים ורק גופו נוטה לחוץ. הוא מהיכלו הפנימי אינו יוצא. וגם בצאתו לפרקים רחוקים – יציאת מקצתו היא, ורק דרך עראי. פלו מכנס ברשות היחיד שלו, ואין לו שמחה גדולה מאשר היותו אצל עצמו, ואין שום דבר מענין אותו יותר מאשר נפשו הוא. בה הוא רואה את עולמו והנה הוא כה גדול ועשיר. ולא זו בלבד שאין עולם החוץ זר לו, אלא שמתוך נפשו ודרך נפשו הוא רואה את כל העולם פלו בשלל צבעיו, בכל אורותיו וצלליו. חושים שהם קרובים לנפש, ואינם סתם הפקר לכל מראה ומשמע, הריהם ממרקים, מחדדים וממרטים ביותר, והנפש מתלבשת בהם ומכפילה את כחם פי כמה.

ואדם זה שהוא מצוי קרוב אצל נפשו, אפלו אם נפרמו (=נפתחו) קרומי נפשו מחמת סטיות של דעות ומעשים, ואפלו אם חלו בהם קרעים רציניים, אצל נפשו הוא. ולכן רגיש מיד באותן פרימות ובאותם קרעים, והוא יזדעזע עמקות נוכח תופעות אלה שיש בהם איום למפלת רוחנית, סופו לצלל לתוך מעמקי נפשו ולהעלות מתוכם חיות פנימית, כדי ארוכה ומרפא עד אחוי והשלמה.

נושא השיעור	איש הפנים ואיש החוץ – הרב אלימלך בר שאול (בתוך: פרק ראשון, אדם מחפש משמעות)	
נכתב ע"י	שפרה אדלר	
קהל היעד	כיתות י' / י"א בממ"ד	
משך השיעור	45 דק' (5 דק' ראשונות התארגנות וקריאת שמות...)	
לימוד מקדים של המקור הנלמד	ניסוח הנקודות המרכזיות של המקור.	ישנם שני סוגי אנשים. איש הפנים קרוב לעצמו ולתשובה בעוד שאיש החוץ רחוק ממנה. איש החוץ מתעניין בעולמות אחרים ורחוקים רק לא בעולמו הפנימי.
	ניסוח החידוש של המקור	ההבדל בין סוגי האנשים – עד כמה אנשי הפנים קרובים אל נפשם וחווים את עצמם. יש סוג של אנשים שנמשך אל לימודי האמונה וההתבוננות העצמית, ואילו סוג אחר של אנשים שלא חשים צורך בהתעמקות שכזו.
עזרים	ניסוח הנקודות הרלוונטיות שבמקור לעולמם של התלמידים	האם אני איש פנים או איש חוץ? מה בחיי מסמל התנהגות של איש פנים ומה של איש חוץ? האם העולם מתחלק לפי אנשי פנים ואנשי חוץ? האם אותו אדם יכול להיות גם איש פנים וגם איש חוץ? כיצד הדברים באים לידי ביטוי? איך אני חווה את עצמי?
	תיאור עזרים דידקטיים (מתודה/ סיפור/ סרט וכד')	בשלב ראשון לקרוא יחד את המקור ולהסביר. לאחר מכן כל בת תכתוב במחברת הגדרה לאיש הפנים והגדרה לאיש החוץ, ותכתוב יתרון וחסרון לכל דמות. בשלב שני - מתודה – לצייר על הלוח קו ארוך שבקצהו האחד כתוב 'איש פנים' ובקצהו האחר 'איש חוץ', לבקש מהבנות לבוא ולסמן על הציר על הלוח איפה הן חושבות שהן יושבות. האם הן יותר אנשי פנים או חוץ? בהמשך, לפי התפתחות הדין הכיתתי אפשר לחלק דפים ולבקש מכל בת לחשוב ולכתוב מתי היא יותר איש פנים ומתי יותר איש חוץ.

<p>המתודה תפקידה לגרום לתלמידה לנסות ולבחון את עצמה, כיצד היא מקיימת דיאלוג עם נפשה. כל בת צריכה להתמודד עם חשיבה על מקומה הנפשי. העניין הזה מעורר חיבור עם המקור הנלמד כיוון שהוא הופך להיות רלוונטי עבור כל תלמידה שבאה לכתוב את שמה על הלוח, ובנוסף הוא גורם לתלמידה לקיים בירור עם עצמה ועם עולמה הפנימי, דבר שיש בו חשיבות רבה במסגרת לימודי מחש"י.</p>	<p>כיצד העזרים הדידקטיים מסייעים לקישור בין הנקודות הרלוונטיות שבמקור לעולמו של התלמיד?</p>	
<p>האם נכון להיות איש פנים או איש חוץ? מה היתרונות והחסרונות בכל דמות? מהן נטיותינו הטבעיות? האם מי שמגדירה את עצמה כאיש חוץ אכן רחוקה יותר מהתשובה? כיצד המקור של איש הפנים ואיש החוץ מתקשר ללימודי אמונה? האם מי שמגדירה את עצמה כאיש חוץ צריכה ללמוד אמונה? מרגישה צורך בלימוד? וכו'.</p>	<p>נקודות לדיון במהלך השיעור</p>	
<p>א. עפ"י הרב בר שאול קיימים שני סוגי אנשים. הגדירי כל סוג. ב. כתבי יתרון אחד וחסרון אחד לכל אחד מסוגי האנשים. ג. מתי בחייך את מוצאת את עצמך יותר כאיש פנים ומתי יותר כאיש חוץ? עם איזו דמות את מזדהה יותר? מדוע?</p>	<p>שאלת <u>הפנמה</u> שעשויה להופיע במבחן, לאור השיעור</p>	